ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΕ΄.— ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1950 - ΤΕΥΧ. 2

ὈΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚῸΝ ἘΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΌΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤῊΣ Κ(ΑῚ) ὙΠΕΎΘΥΝΟΣ

† Ὁ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Ἡ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὀρθοδοξίας Πατρ/κὴ Ἀπόδειξις.

† ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ.

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΙΕΡΩι ΚΛΗΡΩι ΚΑΙ ΤΩι ΧΡΙΣΤΩΝΥΜΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΘΕΟΥ.

ΜΕΓΑΛΗ καὶ ὅλως ἐξαίρετος, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, εἶναι ἡ ὑπόθεσις τῆς σήμερον κλεινῆς Ἑορτῆς καὶ Πανηγύρεως, ἣν ἐν εὐφροσύνῃ πνεύματος καὶ συγκινήσει ψυχῆς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἄγομεν ἁπανταχοῦ.

Ἑορτὴ ἀναμνηστικὴ τῆς τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἀναστηλώσεως τὸ κατ᾽ ἀρχάς, εἰς προφυλακὴν τῶν Πιστῶν ἀπὸ τῆς λύμης τῆς τῶν Εἰκονομάχων αἱρέσεως ἀποσκοποῦσα, ἀπέβη σὺν τῇ παρόδῳ τῶν αἰώνων Ἑορτὴ προσφιλὴς καὶ πάγκοινος τῆς κατ᾽ Ἀνατολὰς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ Ἑορτὴ κατ᾽ ἐξοχὴν τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπερ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ καὶ καθ᾽ ὅλους τοὺς ἱστορικοὺς σταθμοὺς ἐστάθη καὶ ἵσταται στύλος νεφέλης φωτεινῆς, ἀδαμάντινος τῆς Ὀρθοδοξίας ἀκρόπολις καὶ βράχος θεότευκτος καὶ ὑψηλός, πρὸς ὃν συνεκρούσθησαν καὶ ἐξεμηδενίσθησαν πάντες οἱ τῆς ἀποστολοπαραδότου πίστεως παραχαράκται καὶ νοθευταί.

Ἀνευφημοῦντες λοιπὸν καὶ γεραίροντες σήμερον τοὺς αἰωνίας μνήμης Ὀρθοδόξους Πατριάρχας, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ Μοναχούς, καὶ τοὺς ἄλλους γνωστούς τε καὶ ἀφανεῖς, ἔκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ, Μάρτυρας τῆς πατροπαραδότου εὐσεβείας, οὐδὲν ἕτερον ποιοῦμεν, ἀλλ᾽ ἢ τιμῶμεν καὶ γεραίρομεν τοὺς τῆς πίστεως ἀθλητάς, ὧν ἐν τῇ χορείᾳ πρωτεύουσαν ὅλως θέσιν κατέχουσιν οἱ μεγάλοι προστάται τοῦ θεοδοξά-

στου τούτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οἵτινες συνετήρησαν μὲν ἀσινῆ καὶ ἀλώβητον τὴν πίστιν τῶν Ἁγίων ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐννέα πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἄγρυπνοι ἱστάμενοι παρὰ τὸ πηδάλιον, ὁσάκις βαρεῖς κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐξηγείροντο κλύδωνες, μετὰ πολλοῦ δὲ ζήλου κατὰ Θεὸν καὶ βαθείας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πάντας ἀγάπης καὶ στοργῆς μετέδωκαν αὐτὴν τοῖς πέριξ καὶ τοῖς μακράν, κοινωνοὺς τῆς μυστικῆς θυσίας καὶ ἀθανάτου βρώσεως καταστήσαντες λαοὺς καὶ ἔθνη, πρότερον Θεὸν μὴ εἰδότα καὶ ἄμοιρα πολιτισμοῦ. Ὄντως ἡ ἱστορία τοῦ σεβασμίου τούτου Θρόνου ἐπὶ τοσοῦτον εἶναι συνυφασμένη μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ γνησίου Ὀρθοδόξου Χριστιανισμοῦ, τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν πρὸς διατήρησιν τῆς πίστεως, ὥς ταύτην παρέδωκαν οἱ ἀπ᾿ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται τοῦ Λόγου γενόμενοι, συνεχῶν καὶ σκληρῶν ἀγώνων, ὥστε διὰ ταύτης συμπληροῦται καὶ στενῶς συνέχεται ἡ ὅλη ἱστορία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἅλυσις καλῶς συνηρμοσμένη καὶ ἀρρήκτως συνδεδεμένη. Τούτου δὴ ἕνεκα ἡ ἐν ἀρχῇ ταπεινὴ καὶ ὀλιγότεκνος Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἀθρόον μεγαλυνθεῖσα, ὑψώθη εἰς καθέδραν Οἰκουμενικὴν καὶ Κέντρον, πρὸς ὃ βλέπει περιγραφόμενος ὁ θεοχάρακτος τῆς Ἐκκλησίας κύκλος, Κέντρον εἰς ὃ συνέχονται καὶ συγκρατοῦνται πᾶσαι αἱ κατὰ τόπους καὶ χώρας ὑφεστῶσαι καὶ περὶ τὴν κανονικὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων οἰκονομίαν αὐτενεργοὶ καὶ αὐτοκέφαλοι Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, καὶ ἐν αὐτῷ συναρμολογούμεναι ἀποτελοῦσιν ἑνιαῖον καὶ ἀδιαίρετον σῶμα. Αὐτὴ δὲ ἀναδέδεκται καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μέριμναν καὶ φροντίδα, ὁσάκις περιστάσεις ἔκτακτοι παρακωλύουσι τὴν τακτικὴν καὶ καλὴν τοῦ ἐν αὐταῖς Χριστωνύμου Πληρώματος διαποίμανσιν, καί, καθόλου εἰπεῖν, οὐχὶ ἄλλως εἰ μὴ δι᾿ αὐτῆς, διὰ τῆς πρὸς αὐτὴν δηλονότι κοινωνίας καὶ ἐπαφῆς, αἱ ἐπὶ μέρους Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι οἱονεὶ συνδέονται πρὸς τὸ σῶμα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧς κεφαλὴ οὐχί τις ἄλλος, ἀλλὰ μόνος ὁ τῆς πίστεως ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς Χριστός.

Τοιαύτης Ἐκκλησίας μέλη γνήσια καὶ ἀληθῆ ὑπάρχοντες, σπουδάζετε, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὴν προσήκουσαν τιμὴν καὶ τὸ ὀφειλόμενον σέβας αὐτῇ ἀπονέμειν, ἀγαθὰ πάντοτε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν Ποιμένων καὶ Λειτουργῶν αὐτῆς φρονοῦντες καὶ προνοούμενοι, καθόσον τοῦτο ἀπαιτεῖ ἡ ἰδία τε ἑκάστου καὶ ἡ κοινὴ πάντων φιλοτιμία. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἧς σύνολος ὁ βίος ὑπῆρξεν ἀγὼν διαρκὴς ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς πατρῴας πίστεως καὶ ἀρετῆς, εὐσταθείας τε τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ σωτηρίας παντὸς τοῦ Ὀρθοδόξου Πληρώμα-

τος, δικαιοῦται πλήρως ἵνα ἀπολαύῃ υἱϊκῆς παρὰ τῶν ἰδίων τέκνων ἀφοσιώσεως καὶ ζητῇ προθυμίαν καὶ ἀκρίβειαν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν πρὸς αὐτὴν καθηκόντων αὐτῶν. Ἀγαπᾶτε οὖν οἱ πάντες τὴν πνευματικὴν ταύτην Μητέρα καὶ τῆς χάριτος Κιβωτόν, καὶ στηρίζετε αὐτὴν ἄλλοι δι᾽ ἔργων καὶ ἄλλοι διὰ λόγου, ἕκαστος καθ᾽ ὃ ἔλαβε χάρισμα παρὰ Θεοῦ. Κρατεῖτε δὲ τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν καὶ γυμνάζετε ἑαυτοὺς εἰς εὐσέβειαν, εἰδότες ὅτι «ἡ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίας ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης».

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος σὺν τῇ παρ᾽ ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας σωτηρίου ἔτους 1950οῦ.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Η ΓΟΝΥΚΛΙΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΝ ΤΩΝ ΦΡΙΚΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΣΧΑΤΩΣ ἔγινε λόγος ἂν εἶναι σύμφωνον κυρίως πρὸς τὴν ἐξόχως ἱερὰν στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἱερουργῶν ἱερεὺς εὐλογεῖ καὶ ἁγιάζει τὰ τίμια Δῶρα, τὸ νὰ γονυπετῇ ὁ λειτουργῶν ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης. Κατὰ δεύτερον λόγον πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἡ συμφωνία ἢ μὴ τῆς γονυκλισίας αὐτῆς πρὸς τοὺς κανόνας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁ κανὼν ὁ ὁποῖος ἐμποδίζει τὴν γονυκλισίαν κατὰ τὴν Κυριακὴν καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς εἶναι ὁ 90ὸς τῆς Πενθέκτης Συνόδου. Τὴν τοιαύτην ἀπαγόρευσιν ὁ ῥηθεὶς κανὼν θεωρεῖ ἀρχαίαν παραληφθεῖσαν «ἐκ τῶν θεοφόρων Πατέρων» [1]). Οἱ Πατέρες τοὺς ὁποίους ὑπαινίσσεται ὁ κανὼν εἶναι οἱ τῆς Α΄ Οἰκ. Συνόδου (325), οἱ ὁποῖοι εὑρόντες διάφορον τάξιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατὰ τὴν ἐποχήν των ἐξέδωκαν ἀπόφασιν « **ἑστῶτας** τῷ Θεῷ ἀποδιδόναι τὰς εὐχάς» διὰ τὸ ὁμοιόμορφον τῆς προσευχῆς παρὰ τοῖς χριστιανοῖς: «Ὑπὲρ τοῦ πάντα ἐν πάσῃ παροικίᾳ ὁμοίως παραφυλάττεσθαι» [2]). Ὡσαύτως οἱ αὐτοὶ Πατέρες εἶχον ὑπ' ὄψιν, ὡς πρὸς τὴν λεπτομέρειαν αὐτὴν τῆς προσευχῆς, καὶ ὅσα σχετικὰ ἔγραψεν ὁ Μ. Βασίλειος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Ἀμφιλόχιον: «Καὶ **ὀρθοὶ** μὲν πληροῦμεν τὰς εὐχὰς ἐν τῇ μιᾷ τῶν Σαββάτων» (= τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος, δηλ. τὴν Κυριακήν [3]).

Πῶς τώρα συμβαίνει κατόπιν τοιούτων σαφῶν κανόνων νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ ἔθιμον τῆς γονυκλισίας κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν τιμίων Δώρων;

Ἂν προσέξῃ ὁ ἀναγνώστης, θὰ ἴδῃ ὅτι οἱ κανόνες ὁμιλοῦν περὶ τῶν προσευχῶν καὶ δεήσεων τῶν πιστῶν. «Εὐχὰς τῷ Κυρίῳ προσάγομεν», «τὰς εὐχὰς πληροῦμεν», «τὰς εὐχὰς ἀποδιδόναι τῷ Θεῷ». Ὁ καθαγιασμὸς τῶν τιμίων Δώρων δὲν εἶναι ἁπλῆ προσευχὴ καὶ δέησις, δὲν εἶναι μία συνομιλία τοῦ πεπερασμένου πλάσματος μετὰ τοῦ Ἀπείρου Πλάστου. Εἶναι τέλεσις ἀφράστου Μυστηρίου, μεταστοιχείωσις καὶ μεταβολὴ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ. Πρὸ τῆς μυστηριώδους ταύτης ἀναιμάκτου θυσίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸ οὐσιωδέστερον

---

[1]) **Σύνταγμα Ράλλη καὶ Ποτλῆ Β. σ. 516.**

[2]) **Αὐτόθι σ. 162.**

[3]) **Αὐτόθι Δ. σ. 285.**

μέρος τῆς θείας Λειτουργίας, οἱαδήποτε ἐκδήλωσις εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἶναι δεδικαιολογημένη.

Αὐτὸ εἶναι κατ᾽ ἐμὲ τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα. Τὰ ὅσα προσάγει ὁ κ. Π. Τρεμπέλας ἀπὸ διάφορα χειρόγραφα τυπικὰ τῆς Μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος καὶ ἄλλων μερῶν εἶναι δευτερεύοντα καὶ ἔμμεσα ἐπιχειρήματα. Τὸ Τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος π.δ.χ. περιέχει περικοπήν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν τελετὴν τῆς Ἀναστάσεως. Κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ εἰρημένου Τυπικοῦ ἀφοῦ ὁ ἱερεὺς θυμιῶν σταθῇ ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν εἴπῃ τὸ «Δόξα τῇ ἁγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ. . .» Τούτου λεγομένου **πάντες πίπτουσι χαμαὶ** δοξάζοντες τὸν ἀναστάντα Χριστόν» [4]). Τὸ πίπτειν χαμαὶ οὐδὲν ἄλλο εἶναι παρὰ τὸ ἐδαφιαίως προσκυνεῖν, τὸ **«γόνυ κλίνειν»**. Γονυκλισία κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ἀναστάσεως.

Καὶ ἄλλην γονυκλισίαν γνωρίζομεν κατὰ τὴν μεγάλην Κυριακὴν τοῦ Πάσχα. Τελουμένου τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης διὰ χειροτονίας ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος γονυπετεῖ ὁ μέλλων χειροτονηθῆναι. Τοιαύτην γονυκλισίαν μᾶς ἀναφέρει ὁ κατὰ τὸν ἔνατον αἰῶνα ἀκμάσας χρονογράφος Θεοφάνης. Ἀφοῦ ἀφηγεῖται τὰ τῆς τελευτῆς τοῦ ἁγιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ταρασίου, προσθέτει καὶ τὰ τῆς χειροτονίας τοῦ διαδόχου του Νικηφόρου, λαβούσης χώραν κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα. «Καὶ τῇ ιβ´ τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς τῇ **μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ Πάσχα** ἐχειροτονήθη Νικηφόρος ὁ ἁγιώτατος Πατριάρχης» [5]). Ἡ ὕπαρξις τῆς γονυκλισίας κατὰ τὴν χειροτονίαν καθ᾽ ἣν στιγμὴν ἐπικαλούμεθα τὴν ἔλευσιν τῆς θείας χάριτος, τὸ ἔτος 800 (ὅτε ὁ Νικηφόρος ἐχειροτονήθη), δὲν ἠμπορεῖ νὰ τεθῇ ἐν ἀμφιβολίᾳ. Διότι ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν ἡ τάξις αὐτή, διὰ τοῦτο καὶ συνεχίζεται μέχρι τῆς σήμερον. Καὶ ἐρωτῶ ποία ἐπίκλησις δημιουργεῖ ἁγιωτέραν στιγμήν, ἐκείνη διὰ τῆς ὁποίας μεταδίδομεν τὴν ἱερωσύνην ἢ ἐκείνη δι᾽ ἧς πραγματοποιεῖται ἡ μετουσίωσις τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ; Τὴν τοιαύτην γονυκλισίαν κατὰ τὸν ἁγιασμὸν τῶν τιμίων Δώρων εἶδον τελουμένην παρὰ ἀρχιερέων παλαιῶν καὶ μορφωμένων. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπεκταθῶ εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς γονυκλισίας, τὸ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος καὶ τὸ σχέσιν ἔχον μὲ μίαν προσευχὴν ἢ δέησιν οὐχὶ σημασίας τοιαύτης οἵαν ἔχει ὁ καθαγιασμὸς τῶν τιμίων Δώρων. Τὸ γεγονὸς τὸ σημειούμενον εἰς τὸ ἐν λόγῳ Τυπικὸν ἀποδεικνύει πόσον σχετικὴ εἶναι ἡ ἔννοια

---

4) Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, «Ἡ γονυκλισία ἐν ταῖς Κυριακαῖς», σ. 4. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας» 1948.

5) Ἐκδ. Βόννης Α´, σ. 747.

τοῦ προμνημονευθέντος 90οῦ κανόνος τῆς Πενθέκτης. Ἄλλως τε καὶ ὁ ἀρχαιότερος ἐπὶ τοῦ προκειμένου 20ὸς κανὼν τῆς Α΄ ἐν Νικαίᾳ Συνόδου δικαιολογεῖ τὸ «ὀρθίους προσεύχεσθαι διὰ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὁμοιομόρφου». Διαφοραὶ πολλαὶ ὑπῆρχον εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν ὡς πρὸς ἐκδηλώσεις τινὰς τοῦ θρησκευτικοῦ βίου. Ὁ ἱστορικὸς Σωζόμενος σημειώνει τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν περίπτωσιν ταύτην: «Εὔηθες γὰρ καὶ μάλα δικαίως ὑπέλαβον, ἐθῶν ἕνεκεν ἀλλήλων χωρίζεσθαι, περὶ τὰ καίρια τῆς θρησκείας συμφωνοῦντας. **Οὐ γὰρ δὴ τὰς αὐτὰς παραδόσεις περὶ πάντα ὁμοίας,** κἂν ὁμόδοξοι εἶεν, ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις εὑρεῖν ἔστιν» [6]. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἀναφέρει ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ καθορισμὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον, γενόμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας Συνόδου (325), ὡς ἐλατήριον εἶχε τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν συμφωνίαν, τὸ ὁμοιόμορφον. «Οὐδὲ γὰρ ἡ Ἐκκλησία χρόνων ἀκρίβειαν οἶδεν, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ παρὰ τὴν ἀρχὴν πᾶσιν ἔδοξε τοῖς πατράσι διῃρημένοις ὁμοῦ συνελθεῖν, καὶ ταύτην ὁρίσαι τὴν ἡμέραν, **τὴν συμφωνίαν πανταχοῦ τιμῶσα καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἀγαπῶσα,** κατεδέξατο τὸ ἐπιταχθέν» [7].

Ἄλλως ὡς ἤδη ἐσημείωσα, ἡ γονυκλισία κατὰ τὸν καθαγιασμὸν τῶν τιμίων Δώρων δὲν πρέπει νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰς λοιπὰς γονυκλισίας τὰς ὁποίας ὑπαγορεύει μία α ἢ β προσευχή. Ὥστε ἡ κατὰ τὸν ἁγιασμὸν τῶν τιμίων Δώρων γονυκλισία τοῦ ἱερουργοῦντος ἱερέως ἢ ἀρχιερέως ἐπιβάλλεται ὡς μὴ ἔχουσα σχέσιν μὲ τοὺς ἀπαγορευτικοὺς τοῦ τοιούτου ἐθίμου κανόνας ἔχοντας, ὡς ἐσημειώθη, καὶ σχετικὴν ἔννοιαν. Ἄλλως τε καὶ ἡ ὕπαρξις τυπικῶν διατάξεων καὶ πράξεων τῆς Ἐκκλησίας εἰς μεταγενεστέρους χρόνους — γονυκλισία τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς — καθ᾽ οὓς καὶ ἐν ἄλλαις εὐχαῖς καὶ δεήσεσιν ἐγίνετο καὶ γίνεται γονυκλισία ἐνισχύει τὴν ἀπὸ πολλοῦ καθιερωμένην τάξιν τῆς γονυκλισίας κατὰ τὴν ἐξόχως ἱερὰν στιγμὴν τοῦ καθαγιασμοῦ τῶν φρικτῶν Μυστηρίων.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

6) Ἐκκλ. Ἱστορία ζ΄ 19. Migne 67 στ. 1476—77. Περὶ ἀλλαγῆς ἐθίμων τινῶν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καὶ θεσπίσεως κανόνων ἀντιθέτων ἐνίοτε διὰ τὸ ἴδιον ἐκκλησιαστικὸν θέμα καὶ καθόλου περὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν κανόνων, βλέπε ἐμὸν ἔργον «Πραγματεία περὶ μεταβολῶν ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλομένων εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν» (Πόλις, 1918 ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου).

7) Migne 48, στ. 871—2.

Ο ΜΟΝΟΘΕΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΤ' ΑΥΤΟΥ ΑΓΩΝΕΣ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΔΥΣΚΟΛΟΝ καὶ ἴσως σχεδὸν ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ ἐπακριβῶς ἡ γένεσις τοῦ Μονοθελητισμοῦ ὡς αἱρέσεως αὐτονόμου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ περὶ ὑπάρξεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μιᾶς ἐνεργείας καὶ μιᾶς θελήσεως διδασκαλία ἀπαντᾷ ἤδη παρὰ τοῖς Μονοφυσίταις καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῷ Σαβερίῳ καὶ τοῖς ὀπαδοῖς αὐτοῦ, ἀπαντᾷ ὅμως ὡς μία ἐκδήλωσις ἢ μᾶλλον ὡς μία συνέπεια καὶ μία ἐξάρτησις τῆς Μονοφυσιτικῆς αὐτῶν διδασκαλίας. Πάντως εἰς τοὺς πρεσβεύοντας τὴν κακόδοξον ταύτην διδασκαλίαν δὲν δίδεται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ ὄνομα τῶν Μονοθελητῶν. Ὁ Μονοθελητισμὸς λαμβάνει συγκεκριμένην, ἐπίσημον καὶ αὐτόνομον μορφὴν ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ ὀπαδοί του ἐπιχειροῦν νὰ ἐμφανίσουν τὴν πλάνην αὐτῶν ὡς συμφωνοῦσαν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν τῆς Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου [1]).

Ὅπως μετὰ τὸν Ἀρειανισμὸν ἦλθεν ἰδιαιτέρως καὶ εἰδικῶς τὸ ζήτημα τῶν Πνευματομάχων, λείψανον τοῦ Ἀρειανισμοῦ, οὕτω μετὰ τὸν Μονοφυσιτισμὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἔλθῃ ἰδιαιτέρως καὶ εἰδικῶς τὸ ζήτημα τοῦ Μονοθελητισμοῦ καὶ Μονοενεργητισμοῦ, λείψανον τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Ὁ Μονοθελητισμὸς καὶ Μονοενεργητισμὸς εἶναι τὸ ἐλάχιστον ὅριον (minimum) τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ, προῆλθε δὲ ἐκ τῆς προθέσεως καὶ τῆς προσπαθείας τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ πρὸς συμβιβασμὸν τῶν δύο ἀντιθέτων θεολογικῶν ἀπόψεων τοῦ Δυοφυσιτισμοῦ καὶ τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ [2]).

Δὲν θὰ εἰσέλθωμεν ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς ἱστορίας τοῦ Μονοθελητισμοῦ, ἱστορίας ἡ ὁποία εἶναι ἀρκούντως σκοτεινὴ καὶ ἱκανῶς περιπεπλεγμένη διὰ τὸν ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐξετάσῃ τὴν ἱστορικὴν προέλευσιν καὶ καταγωγὴν τῆς αἱρέσεως ταύτης. Θὰ σημειώσωμεν ἁπλῶς, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, τοὺς ἱστορικοὺς σταθμοὺς ἐκ τῶν ὁποίων διῆλθεν ἡ ἐξέλιξις τῆς θεολογικῆς ταύτης πλάνης, ἡ ὁποία τόσον συνετάραξε τήν τε Ἐκκλησίαν καὶ ὁλόκληρον τὸ Βυζαντινὸν Κράτος.

---

[1]) P. Grumel, Recherches sur l'histoire du Monothelisme, Echos d'orient 1928, pag. 257.

[2]) Βασιλείου Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 221.

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ πρώτη περίοδος τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (610—622) ὑπῆρξε γόνιμος εἰς συμφορὰς διὰ τὸ Βυζαντινὸν Κράτος. Οἱ Πέρσαι εἶχον κυριεύσει τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὸ πλεῖστον τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μ. Ἀσίας, εἶχον δὲ φθάσει πρὸ τῶν θυρῶν τῆς Κων/πόλεως στρατοπεδεύσαντες εἰς Χαλκηδόνα. Τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν θὰ πρέπῃ νὰ ἀποδοθοῦν τόσον εἰς πολιτικοὺς ὅσον εἰς θρησκευτικοὺς λόγους. Δυστυχῶς τὸ Βυζαντινὸν Κράτος καὶ μετὰ τὴν Δ΄ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον συνεταράσσετο ἐκ τῶν Μονοφυσιτικῶν ἐρίδων. Ὁ λαὸς εἶχε διαιρεθῆ ἀναφανδὸν πλέον εἰς δύο ἀντιμαχομένας παρατάξεις: τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Μονοφυσιτῶν. Εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Περσῶν καταληφθείσας Ἐπαρχίας τῆς Μεσοποταμίας, Συρίας, καὶ Αἰγύπτου τὴν πλειοψηφίαν ἀπετέλουν ὁ Μονοφυσῖται [3]). Ὑπολογίζεται ὅτι ἐπὶ 6 περίπου ἑκατομμυρίων κατοίκων τῆς Αἰγύπτου, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, μόλις 30 χιλ. Ὀρθοδόξων ἠριθμοῦντο, οἱ λοιποὶ ἦσαν Μονοφυσῖται [4]). Ἡ ἔντασις δὲ τῶν θρησκευτικῶν παθῶν μεταξὺ τῶν δύο ἀντιμαχομένων ἐκκλησιαστικῶν τούτων παρατάξεων εἶχε φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε οἱ ἱστορικοὶ νὰ μὴ ἀποκλείουν καὶ σύμπραξιν τῶν Μονοφυσιτῶν μετὰ τῶν Περσῶν ἐναντίον τῆς Βυζαντινῆς κυριαρχίας. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος ἀναλαβὼν τοὺς ἱστορικοὺς αὐτοῦ κατὰ τῶν Περσῶν ἀγῶνας, πρὸ πάσης στρατιωτικῆς ἐπιχειρήσεως, ἐθεώρει ἀπαραίτητον τὸν συμβιβασμὸν τῶν Μονοφυσιτῶν τῆς Αἰγύπτου μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ πολιτικὴ ἑνότης ἦτο ἀδύνατος ἄνευ τῆς θρησκευτικῆς τοιαύτης. Τίνι ὅμως τρόπῳ θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ τελευταία; Δὲν ὑπῆρχε κίνδυνος ἆρά γε νὰ καταλήξουν αἱ ἑνωτικαί του προσπάθειαι ἐκεῖ ὅπου κατέληξαν παρόμοιαι προσπάθειαι τῶν προκατόχων αὐτοῦ Ζήνωνος, Ἀναστασίου καὶ Ἰουστινιανοῦ, καὶ νὰ προκαλέσουν ὅπως ἐκεῖναι νέαν ἀνωμαλίαν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Κράτους; Δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ κάμῃ τὸν λαὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως νὰ ἀποκηρύξῃ τὸν Δυοφυσιτισμόν, πρὸς τὸν ὁποῖον οὗτος ἦτο τόσον προσηλωμένος, θὰ ἦτο ὅμως ἀδύνατον ἆρά γε νὰ ἐξεύρῃ τρόπον συμβιβάζοντα τὰς δύο ἀπόψεις καὶ ἱκανοποιοῦντα Ὀρθοδόξους καὶ Μονοφυσίτας; Τὴν ἰδέαν ταύτην εἰσηγήθη εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ἡράκλειον ὁ Πατριάρχης Σέργιος ὁ ὁποῖος καὶ εὕρισκεν ὅτι ὁ καλλί-

---

[3]) P. S. Vailhé, Sophrone le Sophiste et Sophrone le Patriarche, Revue de l'Orient chrétienne.

[4]) Hefele, Histoire des Conciles, tom. 3, pag. 342 **καὶ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, σελ. 469.**

τερος συμβιβαστικὸς τρόπος θὰ ἦτο ἡ περὶ ὑπάρξεως ἐν τῷ ἐνανθρωπήσαντι Σωτῆρι Χριστῷ μιᾶς ἐνεργείας καὶ μιᾶς θελήσεως διδασκαλία, τὴν ὁποίαν καὶ ἐζήτει νὰ συνδυάσῃ μὲ τὰς ἀποφάσεις τῆς Δ´ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου [5]).

Τὸ πρῶτον ἐπὶ Εὐλογίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος ἀναφανεῖσα, ἐμφανέστερον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μεταξὺ τῶν Μονοφυσιτῶν, ἡ περὶ ὑπάρξεως μιᾶς θελήσεως δοξασία ἀπεκρούσθη ἐντόνως διὰ συγγραμμάτων ὑπ᾿ ἀμφοτέρων τῶν Ἀρχιεπισκόπων ἐκείνων, ἀλλ᾿ ἕνεκα τῆς Περσικῆς κατακτήσεως ἀνεστάλη πᾶσα ἀντίδρασις κατ᾿ αὐτῆς. Ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Γεωργίου τοῦ Α´ (621—630) ηὐξήθησαν ἐν Αἰγύπτῳ οἱ ὀπαδοὶ τῆς δοξασίας τοῦ Μονοθελητισμοῦ, ἀλλ᾿ ἰδιαζόντως ὑπὲρ αὐτῆς εἰργάσθη ὁ τέως Μητροπολίτης Φάσιδος καὶ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Ἡρακλείου ἐκλεγεὶς ἀργότερον Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Κῦρος, ὃν τῷ 626 ἐγνώρισεν ὁ Ἡράκλειος κατὰ τὴν διαμονήν του ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ καὶ ὃν εἵλκυσε πρὸς τὰς Μονοθελητικὰς αὐτοῦ ἰδέας [6]). Ὁ Κῦρος δὲν ἐφάνη κατ᾿ ἀρχὰς συμφωνῶν πρὸς τὰς ἰδέας ταύτας, καίτοι ὁ Ἡράκλειος ὑπέδειξεν εἰς αὐτόν, κατ᾿ εἰσήγησιν τοῦ Πατριάρχου Σεργίου, τὴν φράσιν «μία θεανδρικὴ ἐνέργεια» ἐκ τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὸν Διονύσιον Ἀρεοπαγίτην συγγραμμάτων, ἀντήλλαξε δὲ ὁ Κῦρος ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Πατριάρχην Σέργιον ζητῶν ἐξηγήσεις [7]). Ὁ Σέργιος προσεπάθησε νὰ πείσῃ τὸν Κῦρον, ἀπέστειλε δὲ πρὸς αὐτὸν σχετικὰ ἔγγραφα καὶ ἰδίως τὸ διάταγμα τοῦ Βασιλέως πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Ἀρκάδιον καὶ τὴν πρὸς τοῦτο ἐπιστολὴν τοῦ ἰδίου Σεργίου, δι᾿ ὧν ἀπηγορεύετο τὸ ὁμιλεῖν περὶ δύο ἐνεργειῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ τὴν ἕνωσιν τῶν δύο φύσεων [8]).

Ὁ Κῦρος ἐκλονίσθη καὶ προσεχώρησε εἰς τὰς Μονοθελητικὰς ἰδέας, θανόντος δὲ τότε ἢ παραιτηθέντος τοῦ Ἀλεξανδρείας Γεωργίου, ἐξελέγη διάδοχος αὐτοῦ ὁ Κῦρος [9]). Οὗτος πρόγραμμα τῆς δράσεως αὐτοῦ, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἔσχε τὴν διὰ τοῦ Μονοθελητισμοῦ ἕνωσιν τῶν Μονοφυσιτῶν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Καὶ πράγματι κατώρθωσε κατ᾿ ἀρχὰς διά τινος διφορουμένου δογματικοῦ ὅρου, ἐπὶ τῇ

---

[5]) **Βλ. ἐνθ᾿ ἀνωτέρω.**

[6]) **Χρυσοστ. Παπαδοπούλου, Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, σελ. 469,** Mansi XI, 529 **καὶ** P. S Vailhé **ἔνθ᾿ ἀνωτέρω.**

[7]) Mansi XI, 557–561.

[8]) Mansi XI 525, 528 καὶ Hergenerœther, Histoire de l'Eglise, tom. II, pag. 314.

[9]) **Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἱστορία Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, σελ. 469.**

βάσει τῆς παραδοχῆς «μιᾶς θεανδρικῆς ἐνεργείας» ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, νὰ ἑνώσῃ μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μέγα μέρος τῶν Θεοδοσιανῶν καὶ ἄλλων Μονοφυσιτῶν, ὑπογραψάντων τὸν ὅρον τῇ 3ῃ Ἰουνίου τῷ 633 [10]). Τὸ γεγονὸς τοῦτο ὅμως ἐχαιρέτησαν οἱ Μονοφυσῖται ὡς ἴδιον θρίαμβον, λέγοντες «οὐχ ἡμεῖς τῇ Χαλκηδόνι (τῇ Δ΄ Οἰκ. Συνόδῳ), ἀλλ᾽ ἡ Χαλκηδὼν μᾶλλον ἡμῖν ἐκοινώνησεν». Οὐχ ἧττον ὁ Κῦρος μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἀνήγγειλεν εἰς Κων)πολιν ὅτι ἅπαντες οἱ κληρικοί, ὀπαδοὶ τῶν φρονημάτων τῶν λεγομένων Θεοδοσιανῶν τῆς πόλεως Ἀλεξανδρείας, μετὰ τῶν ἐξεχόντων ἐν τῷ στρατῷ καὶ χιλιάδων λαοῦ συνηνώθησαν μετὰ τῆς Ἁγιωτάτης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐκοινώνησαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων [11]). Μετὰ τοῦ αὐτοῦ πανηγυρικοῦ τόνου καὶ ὁ Πατριάρχης Σέργιος ἀνεκοίνου πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Ῥώμης Ὁνώριον (625—638) ὅτι διὰ τῆς ἔμφρονος καὶ καρποφόρου ἐνεργείας τοῦ Κύρου ἅπας ὁ Ἀλεξανδρινὸς λαὸς καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἅπασα σχεδὸν ἡ Αἴγυπτος, ἡ Θηβαΐς, ἡ Λιβύη καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐπαρχίαι τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐγένοντο μία ποίμνη Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν [12]). Καθ᾽ ὃν χρόνον ὅμως ὁ Κῦρος διενήργει ταῦτα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἠγέρθη ἀντίδρασις τῆς ὁποίας κυριώτερος παράγων ἦτο ὁ ἐκ Δαμασκοῦ μοναχὸς Σωφρόνιος, θεολόγος εὐρείας μορφώσεως καὶ αὐστηρῶν Ὀρθοδόξων φρονημάτων. Μάτην ὁ μορφωμένος οὗτος μοναχός, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀλεξανδρείας Κῦρος εἶχεν ἀνακοινώσει τὰ ἐννέα κεφάλαια τῆς Συμφωνίας, μετὰ δακρύων παρεκάλει τὸν Κῦρον, ὑποδεικνύων ὅτι χάριν τῆς ἐπιδιωχθείσης ἑνώσεως ἐθυσιάσθη ἡ ἀλήθεια, διότι ὁ ὑπογραφεὶς ὅρος περιέχει τὴν αἵρεσιν τοῦ Ἀπολλιναρίου, διὰ τῆς παραδοχῆς «μιᾶς ἐνεργείας ἐν Χριστῷ» [13]). Ὁ Κῦρος ἐφρόνει ὅτι χάριν τῆς ἑνώσεως ἔπρεπε νὰ γίνῃ χρῆσις τῆς «οἰκονομίας». Ὁ Σωφρόνιος τότε μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀνέλυσε τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους διέτρεχεν ἡ Ὀρθόδοξος πίστις, παρεκάλεσε δὲ τὸν Σέργιον νὰ διαγραφῇ ἐκ τοῦ ὅρου ἡ ἔκφρασις «μία ἐνέργεια». Ὁ Σέργιος προσεπάθησε νὰ καθησυχάσῃ τὸν Σωφρόνιον, βεβαιῶν αὐτὸν περὶ τοῦ ὀρθοῦ φρονήματος τοῦ Κύρου, ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ ἀπηγόρευε τὸ ὁμιλεῖν τόσον περὶ μιᾶς ὅσον καὶ περὶ δύο θελήσεων ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

---

[10]) Hergenrœther, Histoire de l'Eglise, tom. II pag. 315. Hefele, Histoire des Conciles, tom. III, pag. 138—145.

[11]) Mansi XI, 561—564.

[12]) Mansi XI, 532.

[13]) Πατρ. Migne 93, 143. Hefele, Histoire des Conciles, tom. III, pag. 342.

Κατόπιν τῆς ὑποσχέσεως ταύτης τοῦ Πατριάρχου Σεργίου καὶ ὁ εὐσεβὴς μοναχὸς Σωφρόνιος ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ ἐσιώπα [14]).

Μικρὸν ὅμως μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Σωφρόνιος ἐκλεγεὶς Πατριάρχης τῆς πόλεως ταύτης, εἰς διαδοχὴν τοῦ Μοδέστου, κατεδίκασεν ἐν Συνόδῳ τῶν Ἐπισκόπων τοῦ Θρόνου αὐτοῦ τὴν κακόδοξον διδασκαλίαν τοῦ Μονοθελητισμοῦ, ἀπέστειλε δὲ πρὸς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Ἐκκλησιῶν τὰ Ἐνθρονιστήρια αὐτοῦ Γράμματα, ἐν οἷς καὶ διὰ μακρῶν ἀνελύετο ἡ Ὀρθόδοξος περὶ ὑπάρξεως δύο ἐνεργειῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἄποψις.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ὅμως Σέργιος ἤδη ἀπὸ τοῦ ἔτους 634 καὶ πρὶν ἢ λάβῃ τὰ Ἐνθρονιστήρια Γράμματα τοῦ Σωφρονίου ἐσκέφθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ζήτημα τῆς μιᾶς ἐνεργείας καὶ περιορισθῇ εἰς τὴν μίαν θέλησιν. Ἐρωτήσας μάλιστα τὸν Ρώμης Ὁνώριον ἔλαβε τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτοῦ [16]). Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ἀκριβῶς ταύτης τῶν πραγμάτων προέκυψεν ἡ «Ἔκθεσις» τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (638), διάταγμα ὁμολογίας πίστεως ἐπιβάλλον τὸν Μοσοθελητισμόν, τοῦθ᾿ ὅπερ καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Ἀλεξανδρείας Κύρου, Ἀντιοχείας Μακεδονίου (χειροτονηθέντος ὑπὸ τοῦ Σεργίου καὶ ἕνεκα τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀράβων μένοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει) καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Σεργίου. Ὅπως ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ διὰ τὸ ζήτημα τῶν τριῶν Κεφαλαίων οὕτω καὶ νῦν ἀντέστη κυρίως ἡ Δύσις, ὅπου ἐσχηματίσθησαν δύο κέντρα ἀντιδράσεως, ἡ Ρώμη καὶ ἡ Βόρειος Ἀφρική, ἔνθα καὶ κατέφευγον οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς φεύγοντες πολέμιοι τοῦ Μονοθελητισμοῦ μοναχοί. Εἰς ἀμφότερα τὰ σπουδαῖα ταῦτα κέντρα ὁ Μονοθελητισμὸς κατεδικάσθη διὰ Συνόδων ἐν Ρώμῃ τῷ 641 ἐπὶ τοῦ Πάπα Ἰωάννου τοῦ Δ′ καὶ ἐν Βορείῳ Ἀφρικῇ τῷ 646, ὅπου ἡ ψυχὴ τῆς ὅλης κινήσεως ἦτο ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου ἡ Ὀρθόδοξος διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας εὗρε τὸν σθεναρὸν αὐτῆς ἀπολογητήν [17]).

Ὁ Μάξιμος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 580 ἐξ ἀριστοκρατικῆς τοῦ Βυζαντίου οἰκογενείας, ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀνατροφῆς καὶ μορφώσεως. Ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου ὀνομασθεὶς «πρῶτος ὑπογραφεὺς τῶν Βασιλικῶν ὑπομνημάτων», ἤτοι Γραμματεὺς τοῦ Αὐτοκράτορος ἀ-

---

14) Hergenerœther, Histoire de l'Eglise, tom. II, pag. 315—316. **Ἐπιστολαὶ Σεργίου καὶ Ὀνωρίου,** Mansi XI, 529 et 537. Hefele, Histoire des Conciles, tom. III, pag 130—136.

15) Hefele, Histoire des Conciles tom. III, pag. 138—145.

16) **Ἐπιστολαὶ Σεργίου καὶ Ὀνωρίου,** Mansi XI, 529, 537.

17) **Βασιλείου Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 223.**

πεσύρθη ἀργότερον εἰς τὴν ἐν Χρυσουπόλει (ἔναντι τῆς Πόλεως) περιώνυμον Μονὴν τῶν Ἀκοιμήτων, ἐξ ἧς καὶ μετά τινα ἔτη ἠναγκάσθη, περὶ τὸ 626, λόγῳ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Περσῶν, νὰ φύγῃ εἰς Ἀφρικήν [18]. Ἐν Ἀφρικῇ ὁ Μάξιμος συναντᾶται μετὰ τοῦ Σωφρονίου, τοῦ κατόπιν Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ συνεργάζεται πρὸς ἀκύρωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κύρου συναφθείσης μετὰ τῶν Μονοφυσιτῶν συμφωνίας, ἐξ ἧς καὶ προῆλθεν, ὡς γνωστόν, ἡ περὶ Μονοενεργητισμοῦ κακόδοξος διδασκαλία.

Τῷ 633 ἢ 634 ὁ Μάξιμος εὑρισκόμενος μακρὰν τῆς Πρωτευούσης λαμβάνει ἐκτεταμένον ὑπόμνημα τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Πύρρου, διὰ τοῦ ὁποίου οὗτος ἐζήτει νὰ προσελκύσῃ τὸν Μάξιμον εἰς τὸν Μονοενεργητισμόν. Ὁ Μάξιμος ἀπαντῶν ἀποφεύγει καταλλήλως νὰ ἀνασκευάσῃ τὴν κακόδοξον ταύτην διδασκαλίαν, ἐπαινεῖ τὸν Σέργιον τοῦ ὁποίου ἡ στάσις, ὡς ἀναφέρει, ἐξησφάλισεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἑνότητα καὶ τὴν εἰρήνην, ζητεῖ δὲ πλείονας ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Μονοενεργητισμοῦ. Ἡ ἀπάντησις αὕτη μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Μάξιμος δὲν εἶχεν εἰσέτι κατέλθει εἰς ἀγῶνα ἐναντίον τῆς νέας ταύτης κακοδόξου διδασκαλίας. Πράγματι μόνον μετὰ τὴν «Ἔκθεσιν» καὶ διὰ νὰ πολεμήσῃ ἀκριβῶς τὰς δύο θελήσεις ὁ Μάξιμος, ὡς ὁ ἴδιος τοὐλάχιστον ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ ἀναφέρει, ἀποχωρίζεται ἀπὸ τοῦ Σωφρονίου περὶ τὸ 640—641. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ πολεμική του στρέφεται ἀποκλειστικῶς ἐναντίον τοῦ Μονοφυσιτισμοῦ. Τῷ 641 ὁ Μάξιμος εὑρίσκεται ἀκόμη ἐν Ἀφρικῇ ὅπου καὶ ἐμφανίζεται ὡς φίλος καὶ σύμβουλος τοῦ Ἐπάρχου Γεωργίου. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ 645 ὁ Μάξιμος συνεζήτησε δημοσίᾳ ἐν Καρχηδόνι, παρόντος καὶ τοῦ Πατρικίου Γρηγορίου, μετὰ τοῦ Μονοθελήτου πρώην Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Πύρρου, ὃν καὶ κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, πρὸς συνέχισιν δὲ τοῦ κατὰ τοῦ Μονοθελητισμοῦ ἀγῶνος μετέβησαν ἀμφότεροι ἀργότερον εἰς Ῥώμην [19].

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀκριβῶς ταύτην — καθ᾿ ἣν οἱ μὲν Ἄραβες ἀπέσπων τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἡ δὲ Ῥώμη καὶ ἡ Ἀφρικὴ ὄχι μόνον θρησκευτικῶς, ἀλλὰ καὶ πολιτικῶς ἦσαν ἐπαναστατημέναι—ὁ βασιλεὺς Κώνστας ὁ Β′ (ἐγγονὸς τοῦ Ἡρακλείου), ἐπιθυμῶν νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς θρησκευτικῆς ταύτης ἔριδος κατάστασιν, ἐξέδωκε τῷ 648 διάταγμα, τὸν «Τύπον», διὰ τοῦ ὁποίου

---

18) **Δημητρίου Μπαλάνου, Πατρολογία σελ. 524.**

19) Dictionnaire de Théologie Catholique, tom. X, pag. 46.

ἀπηγόρευσε τὰς σχετικὰς συζητήσεις περὶ δύο ἐνεργειῶν ἢ θελήσεως τοῦ Χριστοῦ [20]).

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ συζήτησις δὲν σταματᾷ. Εἰς τὴν Δύσιν ὁ «Τύπος» ἐθεωρήθη ἡμίμετρον εὐνοοῦν τὴν διάδοσιν τοῦ Μονοθελητισμοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ρώμης Μαρτῖνος ὁ Α΄ συνεκάλεσεν ἐν Λατερανῷ (649) σύνοδον, ἡ ὁποία κατεδίκασε τὸν Μονοθελητισμὸν καὶ ἀνεθεμάτισε τοὺς Μονοθελήτας Πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως Σέργιον καὶ Πύρρον. Κατευθύνων νοῦς τῆς συνόδου ταύτης, εἰς ἣν παρεκάθησεν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Παλαιστίνῃ πόλεως Δώρας καὶ τριάκοντα ἓξ Ἕλληνες Μοναχοί, ὑπῆρξεν Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής [21]). Ὁ Ρώμης Μαρτῖνος, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκλογὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐπικυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Κώνσταντος, δὲν ἐδίστασε νὰ ἀποστείλῃ τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνόδου πρὸς τὸν Κώνσταντα, ἐζήτησε δὲ παρ᾽ αὐτοῦ νὰ καταπολεμήσῃ τὴν αἵρεσιν τοῦ Μονοθελητισμοῦ [22]). Τοῦτο ἐξήγειρε τὴν ὀργὴν τοῦ αὐτοκράτορος Κώνσταντος ὁ ὁποῖος διέταξε τὸν Ἔξαρχον τῆς Ραβέννης Ὀλύμπιον νὰ συλλάβῃ καὶ φυλακίσῃ τὸν Πάπαν. Καὶ δὲν ἐξεπλήρωσεν μὲν οὗτος τὴν διαταγὴν τοῦ Κώνσταντος, ἐπαναστατήσας, ὁ διάδοχος ὅμως αὐτοῦ Θεόδωρος Καλλιόπας συλλαβὼν τὸν Μαρτῖνον ὡδήγησεν αὐτὸν ἀσθενοῦντα καὶ κλινήρη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα κατηγορηθεὶς ἐπὶ βασιλικῇ προδοσίᾳ καθῃρέθη ἐν τελετῇ καὶ ἐξωρίσθη εἰς Χερσῶνα τῆς Κριμαίας, ὅπου καὶ ἀπέθανε τῷ 655 [23]).

Μαρτυρικὸν ὑπῆρξε καὶ τὸ τέλος τοῦ ὁσίου Μαξίμου. Διαταγῇ τοῦ Μονοθελήτου Αὐτοκράτορος Κώνσταντος συλληφθεὶς τῷ 653 ἐν Ρώμῃ μετὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου καὶ ἑτέρου Ἀναστασίου, ἀποκρισιαρίου τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐν Ρώμῃ, ὡδηγήθη μετ᾽ αὐτῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὅπως μεταπεισθῇ νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἀκολουθουμένην πολιτικήν. Ἐπειδὴ ὅμως οὗτος ἐνέμενεν εἰς τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ, ἐξωρίσθη εἰς Βιζύην τῆς Θρᾴκης (655) καὶ ἐκεῖθεν

---

20) «Θεσπίζομεν τοὺς ἡμετέρους ὑπηκόους τοὺς ἐν Ὀρθοδοξίᾳ διατελοῦντας καὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν καθεστῶτας πίστεως καὶ τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τυγχάνοντας μὴ ἄδειαν ἔχειν πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ τοῦ παρόντος περὶ θελήματος ἢ μιᾶς ἐνεργείας ἢ δύο ἐνεργειῶν καὶ δύο θελημάτων οἱανδήποτε προφέρειν ἀμφισβήτησιν» Mansi X, 1031 καὶ Κ. Ἀμάντου, Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, τόμ. Α΄, σελ. 326.

21) Βασιλείου Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 224.

22) Κ. Ἀμάντου, Ἱστορία Βυζαντινοῦ Κράτους, τόμ. Α΄, σελ. 326.

23) Louis Bréhier, Vie et Mort de Byzance, pag. 60.— Φιλαρέτου Βαφείδου, Ἐκκλησ. Ἱστορία, τόμ. 1, σελ. 252.

εἰς Ῥήγιον καὶ Πέρβερα. Ἀργότερον ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ὑπεβλήθη εἰς δεινὰ μαρτύρια, «ἐγλωσσοτόμησαν καὶ ἐχειροκόπησαν», κατὰ τὸν Θεοφάνην (351) τὸν «σοφώτατον καὶ ὁμολογητὴν Μάξιμον», ἐξορισθεὶς δὲ μετέπειτα εἰς Λαζίαν τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἀπέθανεν εἰς τὸ ἐν Ἀλανίᾳ Κάστρον Σχίμαρις τῷ 662 [24]).

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου τὸ ζήτημα τοῦ Μονοθελητισμοῦ ἔλαβε νέαν φάσιν. Εἰς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα ὁ Πωγωνᾶτος λαμβάνει ἰδίαν πρωτοβουλίαν καὶ ζητεῖ τὴν σύγκλησιν Συνόδου, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τοῦ Μονοθελητισμοῦ. Προφανῶς ὁ Πωγωνᾶτος βλέπει ὅτι μετὰ τὴν ἀπόσπασιν τῶν Μονοφυσιτικῶν Ἐπαρχιῶν Συρίας καὶ Αἰγύπτου, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιδιώκηται συμβιβασμός, ὅπως ἐπεδιώχθη ἐπὶ Ἡρακλείου καὶ ἐπὶ Κώνσταντος. Θέλει λοιπὸν νὰ καταπολεμήσῃ τὸν Μονοθελητισμόν, ἀλλὰ κανονικῶς, διὰ συνόδου εἰς τὴν ὁποίαν ζητεῖ νὰ κληθοῦν καὶ ὁ Πάπας καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς, ἀκόμη δὲ καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Ῥώμῃ Βυζαντινῶν Μοναστηρίων [25]).

Ὁ Πάπας Ἀγάθων (678—681), Ἕλλην ἐκ Σικελίας, προθύμως ἔστειλεν ἀντιπροσώπους εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα συνεκλήθη σύνοδος εἰς τὸν Τροῦλλον, εἰς τὴν θολωτὴν αἴθουσαν τοῦ Παλατίου, ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 680 μέχρι Σεπτεμβρίου τοῦ 681. Ἕνδεκα ἐκ τῶν δέκα ὀκτὼ συνεδριῶν τῆς Στ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν κατὰ μεγάλα χρονικὰ διαστήματα, παρηκολούθησεν ὁ ἴδιος ὁ Αὐτοκράτωρ, τοῦτο δὲ δεικνύει πόσην σημασίαν ἀπέδιδεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τέσσαρες ὑπογραφαὶ Ἐπισκόπων καὶ ἄλλων Θεολόγων ἀναφέρονται εἰς τὰ «Πεπραγμένα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης Στ΄ Συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶς διδαξάντων ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν» [26]).

---

[24]) Οἱ πλεῖστοι τῶν ἱστορικῶν καὶ θεολόγων (Hefele, Histoire des Conciles, tom. 3 pag. 469, Hergenerœther, Histoire de l'Eglise, tom. 2, pag. 327, **Φιλάρετος Βαφείδης, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. 1, σελ. 252, Διομήδης Κυριακός, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. 1 σελ. 190, Δημήτριος Μπαλᾶνος, Πατρολογία σελ. 525,** P. Grumel Recherches sur l'Histoire et Chronologie de la Vie du Saint Maxime, Echos d'Orient (1927), tom. 26, pag. 24, Joseph Pegon, Saint Maxime le Confesseur, pag. 8) **παραδέχονται ὅτι ὁ Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἐξετμήθη τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν δεξιάν, μόνον ὁ Βασίλειος Στεφανίδης εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ Ἱστορίαν, σελ. 224, ἀναφέρει ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι βέβαιον.**

[25]) Dölger—Regesten 128 καὶ 29 — Mansi XI, 195, 201, 232 καὶ 697.

[26]) **Κ. Ἀμάντου, Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, τόμ. Α΄, σελ. 323.**

Ἡ Στ´ Ἁγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γεωργίου, κατεδίκασε τὸν Μονοθελητισμόν, καθήρεσε τὸν Ἀντιοχείας Μακάριον ἐν τελετῇ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἱερατικῶν αὐτοῦ ἐνδυμάτων, ἀνεθεμάτισε τοὺς Μονοθελήτας Πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως Σέργιον καὶ Πύρρον, τὸν Ἀλεξανδρείας Κῦρον καὶ τὸν Πάπαν Ρώμης Ὀνώριον, ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ αὐτῆς συνεδρίᾳ συνέταξε τὸν ὅρον τῆς πίστεως, ἀνομολογοῦσα «ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστόν, Υἱόν, Κύριον, Μονογενῆ, ἐν Δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σῳζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης. Καὶ δύο φυσικὰς θελήσεις, ἤτοι θελήματα ἐν αὐτῷ καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν Ἁγίων Πατέρων διδασκαλίαν..... καὶ δύο μὲν φυσικὰ θελήματα οὐχ ὑπεναντία, μὴ γένοιτο, καθὼς οἱ ἀσεβεῖς ἔφησαν αἱρετικοί, ἀλλ᾽ ἑπόμενον τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ θέλημα καὶ μὴ ἀντιπῖπτον ἢ ἀντιπαλαῖον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὑποτασσόμενον τῷ θείῳ αὐτοῦ καὶ πανσθενεῖ θελήματι». Ὡς βάσις τῆς διατυπώσεως ὑπὸ τῆς Ἁγίας Συνόδου τοῦ ὅρου τούτου ἐτέθη κυρίως ἡ ὑπὸ τοῦ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ διαμορφωθεῖσα σχετικὴ δογματικὴ Θεολογία [27]).

† Ο ΣΑΡΔΕΩΝ ΜΑΞΙΜΟΣ

---

[27]) Βασιλείου Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 226.

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΥΜΝΟΣ εἰς τὴν ἀγάπην ἀπαράμιλλος, σελὶς ἄφθαστης δραματικότητος, πλοκή, πνοή, ἱκανὰ νὰ κρατήσουν τὴν ἀναπνοήν σου, ὅταν ἀκούῃς ἢ ὅταν διαβάζῃς τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀσώτου. Θαῦμα καὶ ὡς φιλολογία ἂν θεωρηθῇ, αἰώνια παραμυθία, γλυκεῖα ἐλπίδα, τὸ δρᾶμα τοῦ ἐξορίστου, ἡ χαρὰ τοῦ πατέρα. Διήγησις χωρὶς κανένα στολίδι, τόσο ἀληθινή, τόσο σύντομη, τόσο δυνατή, τόσο ἁπλῆ, μόλις διακρίνεις τὸ σχέδιόν της.

Τὸ μαργαριτάρι αὐτὸ δένεται εἰς ἕνα περιλαίμιον τῆς θείας εὐσπλαγχνίας μὲ δυὸ ἄλλα μαργαριτάρια, δύο ἄλλες παραβολές: τοῦ ἀπολεσθέντος προβάτου καὶ τῆς ἀπολεσθείσης δραχμῆς. Ὁ θεῖος Διδάσκαλος ὄχι μονάχα θὰ ἀναζητήσῃ τὸ ἀπολωλός, ἀλλ᾽ ἂν εἶναι πληγωμένο ἢ ἄρρωστο, θὰ τὸ θεραπεύσῃ, καὶ ἔπειτα θὰ ἑορτάσῃ. «Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι εἰς τὸν οὐρανὸν γίνεται πειὸ πολλὴ χαρὰ δι᾽ ἕνα ἁμαρτωλὸν ποὺ μετανοεῖ, παρὰ διὰ ἐνενήντα ἐννέα δικαίους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἀνάγκην μετανοίας». Θὰ ἀφήσῃ τὰ ἐνενῆντα ἐννέα πρόβατα ὁ καλὸς ποιμὴν καὶ θὰ πάγῃ νὰ ζητήσῃ τὸ ἕνα.

Ἡ γυναῖκα γεμάτη ἀγωνίαν, θὰ ἀνάψῃ τὸ κερί της καὶ θὰ σκουπίσῃ ὅλο τὸ σπίτι της, διὰ νὰ εὕρῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν δραχμήν της, καὶ ὅταν τὴν εὕρῃ, θὰ σκιρτήσῃ ἀπὸ χαράν, καὶ θὰ καλέσῃ τὰς φίλας της καὶ θὰ ἑορτάσῃ μαζί των.

Ὁ Χριστὸς ἀποστομώνει τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς Γραμματεῖς οἱ ὁποῖοι ἐψιθύριζαν: «Μὲ τοὺς ἁμαρτωλοὺς συναναστρέφεται καὶ τρώγει». Ἐζήλευαν, διότι αὐτοί, ὁ λαός, ἔτρεχε νὰ τὸν ἀκούσῃ, συνωθεῖτο. Εἰς τὴν ὠχρὴν σκέψιν των, τὴν θολὴν συνείδησίν των, τί κρυστάλλινο ρυάκι, τί γοητεία ἀνθρωπίνης λαλιᾶς, τί θερμότητα πάνω εἰς αὐτούς, τὰ παγόβουνα, τί αὐγή, τί ἄνοιξις, ὕστερα ἀπὸ τὸν ἰδικόν τους τὸν χειμῶνα, τὴν σκοτεινὴν νύκτα τους!

* * *

Ρημαγμένος ἀπὸ τὸ κατάντημά του ὁ Ἄσωτος υἱός, ράκος ἀνθρώπου, φάντασμα ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὴν συντροφιὰν τῶν χοίρων, θυμήθηκε τὸ πατρικό του σπίτι, τὸ ἄρωμα, τὴν κνίσσαν τῶν ψηνομένων φαγητῶν, τὸν σεβασμόν, τὴν τρυφερὴν προσοχὴν τῶν παλαιῶν ὑπηρετῶν οἱ ὁποῖοι ζοῦν εἰς τόσην εὐτυχίαν, τὴν γλυκύτητα τῆς λεπτῆς καὶ αἰ-

σθητικῆς πολυτελείας, ἀνεπόλησε τὴν μορφὴν τοῦ πατέρα του καὶ πίσω ἀπὸ αὐτὸν τὴν ὕπαρξιν τοῦ μεγάλου Θεοῦ, ποὺ εἶναι τόσον πλησίον μας.

Ἐσκέφθηκε, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἕνας Αἰγυπτιακὸς πάπυρος τοῦ δευτέρου μ. Χ. αἰῶνος μᾶς διέσωσε ἕνα κομμάτι ἀπὸ μίαν ἐπιστολὴν νέου γραμμένην εἰς τὴν μητέρα του. «Σοῦ γράφω ὅτι εἶμαι γυμνός. Σοῦ ὁρκίζομαι, μητέρα, νὰ συμφιλιωθοῦμεν. Ἄλλωστε ξεύρω τί μπορῶ νὰ κάμω μόνος μου, τί νὰ προμηθευθῶ. Ἀλλὰ τιμωρήθηκα, ὅπως ἔπρεπε, ξεύρω ὅτι ἡμάρτησα... Δὲν ξεύρεις ὅτι προτιμῶ νὰ γίνω τυφλὸς μᾶλλον παρὰ νὰ ὀφείλω καὶ ἕνα ὀβολὸν εἰς κάποιον;... Ἔλα σὺ ἡ ἴδια...»

Ὁ πατέρας πάντοτε ἐκύτταζε πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὁρίζοντος μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως μιὰ μέρα γυρίσῃ τὸ παιδί του, ἡ παλαιά του λύπη ἀνανεώνετο κάθε ἡμέραν, τὸ μάτι του, ἂν καὶ ἐγήρασε, ἀπὸ μακρυὰ ἀνεγνώρισε τὸ παραμορφωμένο παιδί του. Ἔτρεξε, ἔπεσε ἐπάνω του καὶ τὸ καταφιλοῦσε. «Φέρετε τὴν πρώτην φορεσιά, βάλετε του δακτυλίδι μὲ πολύτιμο διαμάντι εἰς τὸν δάκτυλόν του, ὑποδήματα εἰς τὰ πόδιά του, καὶ σφάξτε τὸ πιὸ καλὸ μοσχάρι, ἀπόψε εἶναι ἡ μεγαλύτερή μας ἑορτή. Νεκρὸ ἦταν τὸ παιδί μου, καὶ ἀναστήθηκε, χαμένο καὶ εὑρέθηκε»

* * *

Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο μέρος τῆς Παραβολῆς. Ὁ Θεὸς εὐσπλαγχνίζεται τὸν ἐπιστρέφοντα ἁμαρτωλόν, ἀλλ᾽ αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ, πρέπει καὶ οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν συγχωρήσουν, διότι εἶναι ἀδελφός των. Ἡ παραβολὴ ἔχει καὶ δεύτερο μέρος καὶ ἀπευθύνεται καὶ εἰς τοὺς τιμίους ἀνθρώπους. Τὸ δεύτερο αὐτὸ μέρος εἶναι τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ὅλης παραβολῆς, τὴν στεφανώνει ὑπέροχα, εἶναι ὁ ἀντίλογος εἰς τὸν λόγον.

Δὲν ἤθελε νὰ εἰσέλθῃ τὸ βράδυ εἰς τὸ σπίτι ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός, ὅταν εἶδε καὶ ἔμαθεν ὅσα ἔγιναν, ἡ ἀγανάκτησίς του δὲν εἶχεν ὅρια. «Τρελλάθηκε ὁ πατέρας μου; Τέτοια χαρά, τέτοια τιμὴ δι᾽ αὐτὸν ποὺ εἶναι ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ αἰσχύνη τῆς οἰκογενείας μας;» Δὲν λέγει «πατέρα», οὔτε «ὁ ἀδελφός μου», τὴν ὥρα ποὺ συνομιλεῖ μὲ τραχύτητα μὲ τὸν πατέρα του. Ὁ πατέρας του ἀντίθετα τοῦ λέγει: «Ὁ ἀδελφός σου ἦλθε». Τὸ συμπέρασμά του τὸ ὑψηλὸν εἶναι ὅτι ὁ πατέρας εἶναι πάντοτε πατέρας καὶ ὁ ἀδελφὸς ἀδελφός.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΔΙΑΚΟΝΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

λ΄

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΗΣ». *)

(4) ΑΡΙΘΜ. 4

Ὀνομασία

«Ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς α΄ μέχρι τῆς δ΄ ὁμιλίας». —Χρυσοστομικά.—

Ἐποχὴ

Ι αἰῶνος = 933,

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,37×0,27 φύλ. 369.

Στίχοι σελ. 34. Σελίδες δίστηλοι. Διατήρησις καλή.

Δέσιμον παλαιὸν ἐκ μέλανος δέρματος ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Ἡ ἀρχὴ τῆς α΄ ὁμιλίας ἐλλείπει. Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχουσι τέσσαρα φύλλα πρόσθετα ἐκ μεμβράνης λεπτῆς, ἀντιστρόφως δεδεμένα, καὶ περιέχοντα ἑρμηνείαν τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Ἐν τῇ κάτω ὤᾳ τοῦ φ. 1α διὰ νεωτέρας γραφῆς: «Χρυσοστομικὰ τῆς Παναγίας τῆς ἐν νήσῳ Χάλκης».

---

*) (Συνέχεια ἐκ τῆς 20ῆς σελίδος τοῦ ΚΕ΄ τόμου, ἔτ. 1950).

Ἐν τέλει δὲ τοῦ κώδικος φέρονται τὰ ἑξῆς: «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἑρμηνεία. Βιβλίον α ἐγράφη μηνὶ νοεμβρίῳ ἔτει. ϛυμα=(933) Ἰνδικτιῶνος Στ´ χειρὶ Τιμοθέου μοναχοῦ κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ ἱερέως. Δῴη δὲ ὁ Θεὸς ἔλεος τῷ κτησαμένῳ ταύτην Νικολάῳ τῷ ἁγιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Γαγγρῶν καὶ Νικηφόρῳ Μοναχῷ τῷ φιλτάτῳ αὐτοῦ Οἰκονόμῳ τῆς εὐαγεστάτης Μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ἀξιώσει αὐτοὺς Κύριος ὁ Θεὸς τῆς ἐπουρανίου βασιλείας καὶ τὸν γράψαντα λυτρώσεται τῆς αἰωνίου κολάσεως ††† Ἀμήν, γένοιτο κ/ε κ/ε τρισάγιε μόνε τῶν ὅλων Θεέ».

Τὰ ὡς ἄνω ἀκολουθοῦν δι᾽ ἀγραμμάτου χειρός:

«αἴ τους ἑξακισλκοστὸν ὀκτακωσιοστόν».

(5) ΑΡΙΘΜ. 5

Ὀνομασία

«Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Χρυσοστόμου: ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν (φ. 1—209), ἑρμηνεία εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολήν (φ. 210—272), ὑπόθεσις καὶ ἑρμηνεία τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς (φ. 273—290)».

—Χρυσοστομικά—

Ἐποχὴ

I αἰῶνος

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0.36,5 × 0,25 φύλ. 290,

Στίχοι σελ. 32 Σελίδες δίστηλοι. Λέσιμον παλαιὸν ξύλινον.

Διατήρησις καλή.

Περιεχόμενον

Τὸ φύλ. 218 ἐλλείπει. Ἕκαστον κεφάλαιον ἐν τῇ ἀρχῇ κοσμεῖται διὰ καλλιτεχνικῶν χρυσοποικιλμάτων, ὡς καὶ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν παραγράφων.

Ἐν τῷ φύλ. 273 ὑπάρχει σημείωσις δι᾽ ἀγραμμάτου χειρὸς «ἐγράφη εἰ παρούσα παράβασις (?) μάρ. λ. Θεοδόρου διπλοβατ...».

(6) ΑΡΙΘΜ. 6

Ὀνομασία

«Συναξάριον Δεκεμβρίου». [14]).

Ἐποχή

ΙΑ αἰῶνος.

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,35,5×0,26 φύλ. 236.

Στίχοι σελ. 33. Σελίδες δίστηλοι.

Δέσιμον ξύλινον παλαιόν. Διατήρησις σχεδὸν καλή.

Ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει προστίθεται ἀνὰ ἓν φύλλον ἐκ μεμβράνης, ξένου περιεχομένου.

Περιεχόμενον

Περιέχει βίους καὶ μαρτύρια τῶν ἁγίων: 1) Βαρβάρας, 2) Σάββα, 3) Νικολάου, 4) Ἀμβροσίου, 5) Παταπίου, 6) Μηνᾶ, Ἑρμογένους, Εὐάγρου, 7) Δανιὴλ Στυλίτου, 8) Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος, 9) Εὐστρατίου καὶ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, 10) Μαρτύριον: (Θύρσου, Λευκίου, Φιλήμονος, Ἀπολλωνίου καὶ Καλλινίκου).

Ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ ὑπάρχει πίναξ τοῦ περιεχομένου: «Πίναξ ἄριστος τοῦ παρόντος βιβλίου». Ἐν τῷ τέλει τοῦ ἰδίου φύλλου: «ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς Θεοτόκου Χάλκης, ἥτις πλησίον στήκεται τῆς Κωνσταντίνου πόλις καὶ ἥτις βουληθῇ ποτε λαθραίως ταύτην ἆραι μεμαχομένην εὕροιεν τὴν Θεοτόκον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ γε καὶ τῷ ἐλευσομένῳ».

(7) ΑΡΙΘΜ. 7

Ὀνομασία

«Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἑρμηνεία εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἀπὸ τῆς με' μέχρι ϟ' ὁμιλίας».

---

[14]) Περιγραφὴ τούτου ἐγένετο καὶ ὑπὸ τοῦ Dr. Jos. Boyens. (Catalogus Codicum Hagiographicorum Graecorum Bibliothecae Monasterii Deiparae in Chalce insula—Anal. Boll. Tom XX, pag. 46). Πλήρης ἔκδοσις τῶν συναξαρίων ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πατρὸς Delehaye: (Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae. Bruxellis 1902).

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,36×0,25 φύλ. 328.

Στίχοι σελ. 31. Σελ. δίστηλοι.

Δέσιμον παλαιὸν ἐπὶ ξυλίνων πλακῶν. Διατήρησις σχεδὸν καλή.

Περιεχόμενον

Ἐν τῷ φ. 1α: «Πίναξ ἀκριβὴς τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου». Ἐν τῷ φ. 2α «Συναξαριστὴς τῆς Παναγίας τῆς ἐν νήσῳ Χάλκης», διὰ νεωτέρας χειρός.

Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς με´ ὁμιλίας ὑπάρχουσι καλλιτεχνικὰ ποικίλματα ἐν εἴδει μεγάλου Π καὶ ἐν ἀρχῇ ἑκάστης ὁμιλίας τὸ πρῶτον κεφαλαιῶδες γράμμα φέρει μικρὸν καλλιτεχνικὸν ποίκιλμα. Πολλαχοῦ ἐν τῇ ὤᾳ ὑπάρχουν συνοπτικαὶ σημειώσεις τῶν περιεχομένων.

Ἐν τῷ τέλει τοῦ φ. 1α εὕρηται, διὰ νεωτέρας χειρός, ὑπογραφή: «Παχώμιος», ὡς καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ κώδικος, ἔνθα ἀκολουθεῖ καὶ τὸ ἑξῆς σημείωμα, διὰ νεωτέρας χειρός: «Ἰωάννου λάμπουσιν οἱ χρυσοῖ λόγοι ὥσπερ ἀστέρες φωταυγεῖς ἐν τῷ σκότει, δέομαι τοίνοιν τοῦ πατρὸς Χρυσοστόμου φωτίσαι καμὲ διεξελθεῖν τὰ τοῦ λόγου».

«Ὥς περ ξένι χέροντες ἱ δὶν πατρίδα οὕτω καὶ υ γράφοντες ἢ δὶν βιβλίου τέλος».

(8) ΑΡΙΘΜ. 8 [15]

Ὀνομασία

«Συναξάριον Σεπτεμβρίου».

Ἐποχὴ

ΙΑ αἰῶνος.

Διαστάσεις

Μεμβρ. 0,35,5×0,25,4 φύλ. 254.

Στίχοι σελ. 27. Σελίδες δίστηλοι.

Δέσιμον παλαιόν. Διατήρησις καλή. Κῶδιξ ἀξιόλογος.

Περιεχόμενον

Ἐν ἀρχῇ φ. 1α «πίναξ ἄριστος παρούσης πυκτίδος».

Ἐν τῇ ἀρχῇ πλείστων περιγραφῶν ὑπάρχουσι καλλιτεχνικὰ ποικίλματα καὶ τὸ πρῶτον κεφαλαῖον γράμμα ἑκάστης περιγραφῆς φέρει μικρὸν ποίκιλμα.

(Συνεχίζεται)

[15]) **Καὶ τοῦ κώδικος τούτου ἐκτενὴς περιγραφὴ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Jos. Boyens. (Ἐνθ᾽ ἀνωτέρω σ. 47 - 48).**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

ΜΗΝΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.

Ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Μετὰ πάσης ἐκκλησιαστικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ κατανυκτικότητος ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 26ῃ τρ. ἡ Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἀφ' ἑσπέρας ἐψάλη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ὁ Ἑσπερινός, χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Προύσης κ. Πολυκάρπου, Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου, Ἴμβρου κ. Ἰακώβου, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, Αἴνου κ. Γερμανοῦ, Προικοννήσου κ. Φιλοθέου, Περγάμου κ. Ἀδαμαντίου καὶ Χαλδίας κ. Κυρίλλου. Μετέσχον δὲ ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων καὶ ὁ Πανοσ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος ὡς καὶ εἴκοσι δύο Ἀρχιμανδρῖται καὶ δώδεκα Διάκονοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν παρακειμένων ἱερῶν Μητροπόλεων.

Αὐθημερόν, ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, ἐτελέσθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία, καθ' ἣν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, περιβληθείσῃ κατὰ τὴν τάξιν τὴν ἀρχιερατικὴν Αὐτῆς στολὴν ἐν τῷ σωλέᾳ, συνελειτούργησαν οἱ ὡς ἄνω Σεβ. Συνοδικοὶ Ἀρχιερεῖς. Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος δὲ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ πρῶτον ἐφέτος, Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς ἔξαρσιν αὐτῆς καὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Χριστόπουλος μετὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου κ. Τ. Ναούμ, ὡς καὶ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν τε καὶ ξένων τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας Λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἔχουσα ἀνὰ χεῖρας τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀνῆλθεν, ἐν πομπῇ μετὰ τῶν Σεβ. Ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τῆς Πατριαρχικῆς ἀκολουθίας, εἰς τὸ ἰδιαίτερον Πατριαρχικὸν Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἔνθα ἔψαλε τὸ νενομισμένον Πατριαρχικὸν Τρισάγιον ὑπὲρ τῶν ἀοιδίμων Ὀρθοδόξων Πατριαρχῶν καὶ πάντων τῶν ὑπὲρ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως ἀγωνισαμένων.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ:

— Καθ' ὅλους τοὺς Ἑσπερινοὺς τῶν Σαββάτων ὡς καὶ κατὰ τὸν κατανυκτικὸν Ἑσπερινὸν τῆς Α' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (26 τ. μ.).

— Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου (2 τ. μ.), τῶν Κυριακῶν τοῦ Ἀσώτου (5 τ. μ.), τῆς Ἀπόκρεω (12 τ. μ.) καὶ τῆς Τυρινῆς (19 τ. μ.), ὡς καὶ κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων 22ας καὶ 24ης τ. μ.

— Κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Μ. Ἀποδείπνου τῆς Δευτέρας, Τρίτης, Τετάρτης καὶ Πέμπτης τῆς Καθαρᾶς Ἑβδομάδος, ὡς καὶ τὴν Παρασκευὴν 24ην τ. μ. κατὰ τοὺς Α' Χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου.

Συγκέντρωσις τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα (14 τ. μ.) συνεκεντρώθησαν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, ὁ Ἱ. Κλῆρος τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, πρὸς ὃν ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσελθοῦσα ἀνέπτυξε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ Νηστείᾳ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς.

Διοικητικὰ Συμβούλια Συνδέσμων τῆς Πόλεως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 4ης τ. μ. προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, προσκλήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὰ μέλη τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Συνδέσμων Ἀποφοίτων τῶν Σχολῶν Μεγάλης τοῦ Γένους, Ζωγραφείου, Ἰωακειμείου καὶ Ζαππείου.

Κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀναπτύξασα τὸν ὑπὸ τῶν ὡς ἄνω Συνδέσμων ἐπιδιωκόμενον σκοπόν, ὑπέδειξεν ἐν συνεχείᾳ τὸν τρόπον τῆς συμβολῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τῆς κοινοτικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν Χριστιανῶν.

Ἵδρυσις Θρησκευτικοῦ Βιβλιοπωλείου.

Εὐλογίᾳ καὶ προτροπῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνεστήθη ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας Πέραν «Θρησκευτικὸν Βιβλιοπωλεῖον» πρὸς διάδοσιν τοῦ ἠθικοθρησκευτικοῦ βιβλίου μεταξὺ τοῦ Ἱ. Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Πληρώματος. Ἐν τῇ τελετῇ τῶν ἐγκαινίων αὐτοῦ, τελεσθείσῃ τῇ 5ῃ τ. μ. ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, παρέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου καὶ Τενέδου, Προέδρου τῆς Πνευματικῆς Διακονίας, ὅστις ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως τοῦ ὡς ἄνω Βιβλιοπωλείου.

Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεδαψίλευσε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Πατριαρχικὰ Δεῖπνα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέθεσε τῇ 6ῃ τ. μ. ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσημον δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἐξοχ. Νομάρχου καὶ Δημάρχου τῆς Πόλεως Δρος Fahrettin Kerim Gökay, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησαν οἱ ἐκ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Προύσης κ. Πολύκαρπος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος, Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος καὶ Χαλδίας κ. Κύριλλος,

οἱ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας Ἐντιμ. Ἄρχων Μ. Λογοθέτης κ. Κ. Γκιώκας καὶ Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Βλ. Μιρμίρογλου.

Ἐπίσης παρεκάθησαν προσκληθέντες οἱ Βουλευταὶ Σταμποὺλ κ. **Ekrem Amaç** καὶ Ν. Φακατσέλης, ὁ πρύτανις τοῦ ἐνταῦθα Πανεπιστημίου κ. **Ömer Celâl Sarç**, ὁ κ. **Sırrı Enver Batur,** α' ἀντιπρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς Πόλεως ἡμῶν μετὰ τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων κ. κ. **Mehmet Sipahioğlu** καὶ Ἀθανασίου Κουκούλη, ἰατροῦ, ὁ ἐνταῦθα Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας κ. **Cemil Göktan,** ὁ κ. **İzettin İzmen,** οἰκονομικὸς ἔφορος, ὁ ἰατρὸς κ. Ν. Ταπτᾶς, πρῴην Βουλευτὴς Ἀγκύρας καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ ἰδιαιτέρου Γραφείου τοῦ Νομάρχου κ. **Nabi Up.**

Ἐπὶ τῆς τραπέζης θερμὴ ἐγένετο ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρόποσις ὑπὲρ τοῦ Ἐξοχ. Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. **İsmet İnönü** καὶ τῆς Τουρκικῆς Πατρίδος, εἰς ἣν καταλλήλως ἀντεφώνησεν ὁ ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης.

— Τὸ ἑσπέρας τῆς 7ης τ.μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρέθετο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ ἀναχωροῦντος ἐντεῦθεν πρὸς ἀνάληψιν τῶν νέων καθηκόντων αὐτοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Μ. Μελᾶ, εἰς ὃ παρεκάθησαν οἱ ἐκ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Προύσης κ. Πολύκαρπος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος καὶ Χαλδίας κ. Κύριλλος, οἱ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος, ὁ Πρόξενος κ. Λ. Καυταντζόγλου, ὁ κ. Δ. Βοσνιᾶκος, ἐμπορικὸς Ἀκόλουθος τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Π. Σαγρέδος, πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἑνώσεως, ὁ κ. Γ. Φωτιάδης, ὁ κ. Ν. Κάτανος καὶ ὁ κ. Δ. Βονόρτας διατελέσαντες πρόεδροι αὐτῆς, ἐκ τῶν ἐγκρίτων τῆς ἐνταῦθα Ἑλληνικῆς Παροικίας.

— Τῇ 14ῃ τ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκράτησεν εἰς τὸ δεῖπνον τοὺς κ. κ. Κ. Μαυρουδῆν, ἀνταποκριτὴν τῆς ἐν Λονδίνῳ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «**Times**» καὶ Τ. Ναούμ, ἀνταποκριτὴν ἐνταῦθα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πρακτορείου.

Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέφθη:

— Τῇ 1ῃ τ. μ. τὸν ἀσθενοῦντα Σεβ. Μητροπολίτην Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον.

— Τὸν τῇ 12ῃ τ.μ. ἑορτάσαντα Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονον κ. Μελέτιον ηὐχήθη ἐν τῷ γραφείῳ αὐτοῦ.

— Τῇ 15ῃ τ.μ. ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰακώβου τὸν Ἐξοχ. Βουλευτὴν Σταμποὺλ κ. **Hamdullah Suphi Tanrıöver** εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

— Αὐθημερὸν τὸν Τοῦρκον Ἐθνικὸν ποιητὴν κ. **Yahya Kemal,** νοσηλευόμενον ἐν τῷ νοσοκομείῳ **Cerrah Paşa.**

— Τῇ 23ῃ τ.μ. τὸν ἑορτάσαντα τὴν ἐπέτειον τῶν ὀνομαστηρίων αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτην Προύσης κ. Πολύκαρπον, συγχαρεῖσα αὐτὸν αὐτοπροσώπως.

Πατριαρχικαὶ προσρήσεις καὶ εὐχαί.

Ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Μελίτων μεταβὰς τῇ 11ῃ τ.μ. εἰς τὸ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸν Προξενεῖον διεβίβασε τῷ ἀποχωροῦντι τέως Γενι-

κῷ Προξένῳ τῆς Ἑλλάδος κ. Μ. Μελᾷ τὰς ἐπὶ κατευοδώσει Πατριαρχικὰς εὐχάς.

— Σεπτῇ ἐντολῇ ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβὰς τῇ 27ῃ τ.μ. εἰς τὴν ἐνταῦθα ἕδραν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀντεπεσκέφθη ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὸν πρόεδρον αὐτοῦ κ. Ilhami Sancar.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

Τῇ 11ῃ τ.μ. ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετέβη εἰς τὸ ἐνταῦθα Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ διεβίβασε τῷ Ἐντιμ. Γενικῷ Προξένῳ κ. Μ. Μελᾷ, τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ ἀειμνήστου Α. Μελᾶ Τελετάρχου τῆς ἀνακτορικῆς Αὐλῆς τῆς Ἑλλάδος, Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

Τρισάγια.

— Τῇ 10ῃ τ. μ. ἐν τῷ Ἑσπερινῷ τῶν ψυχῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ Τρισάγιον ὑπὲρ τῶν αἰοιδίμων Πατριαρχῶν καὶ πάντων τῶν ἐπ' ἀρχῆς μέχρις ἐσχάτων ἀναπαυσαμένων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.

— Τῇ 6ῃ τ. μ., ἑορτῇ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Φωτίου τοῦ Ὁμολογητοῦ, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος μεταβάς, σεπτῇ Πατριαρχικῇ κελεύσει, εἰς τὴν ἐν Βαλουκλῇ Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἀνέγνω Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Φωτίου τοῦ Β΄.

Ἐγκύκλιος τῆς Μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας.

Σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ Μ. Πρωτοσυγκελλία ἀπέλυσε κατὰ τὸν παρόντα μῆνα πρὸς τὸν Ἱ. Κλῆρον τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἐγκύκλιον, δι' ἧς προτρέπεται οὗτος, ἵνα ἰδιαιτέρως κατὰ τὰς χαλεπὰς ταύτας ἡμέρας τοῦ χειμῶνος μεριμνήσῃ διὰ τὴν ἀνακούφισιν τῶν ἐνδεῶν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν κατὰ τόπους φιλανθρωπικῶν καὶ μορφωτικῶν Σωματείων.

Ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν:

—Τῇ 1ῃ ὁ Ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Μ. Μελᾶς μετὰ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν κ. Χρ. Σταθάτου. Ὁ ἐνταῦθα Ἕλλην Ὑποπρόξενος κ. Ἀλ. Δημητρόπουλος. Οἱ Ἀμερικανοὶ Πρόξενοι κ. κ. Τ. Κάστον καὶ Φ. Μέριλ. Ὁ κ. Χαλοὺκ Τανσοῦ, συνεργάτης τῆς ἐφημερίδος «Γενῆ Ἰσταμπούλ». Τὰ Δ. Συμβούλια τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων Κυριῶν Βαλατᾶ καὶ Ἁγίου Μηνᾶ Ὑψωμαθείων.

— Τῇ 4ῃ ὁ ἐνταῦθα Ἐντιμ. Γενικὸς Πρόξενος τῆς Μ. Βρεττανίας κ. Α. Ναπίερ ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Ρέδγουωρθ, γραμματέως τοῦ γραφείου τοῦ τύπου τῆς Βρεττανικῆς πρεσβείας.

— Ὁ Ἱ. Προϊστάμενος μετὰ τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς τῆς Κοινότητος Φερίκιοϊ.

— Τῇ 8ῃ ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Ἐπιτετραμμένος τῆς Αὐστρίας κ. Κλέμενς Βίλτενερ. Ὁ ἐνταῦθα Ἐντιμ. Πρόξενος τῆς Ἀργεντινῆς κ. Μανουὲλ Ντουΐνμπαλ ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Α. Καπετανίδου, γραμματέως τοῦ Προξενείου. Ὁ κ. Ἰ. Τουλούπας, γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἱ. Προϊστάμενος καὶ ἡ Ἐφοροεπιτροπὴ τῆς Κοινότητος Βλάγκας. Ὁ Ἱ. Προϊστάμενος καὶ τὸ Δ. Συμβού-

λιον τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Κυριῶν Εὐαγγελιστρίας (προπόδων Ταταούλων). Ὁ κ. Σααδεττὶν Γκιοκτσέπιναρ, συνεργάτης τῆς ἐφημερίδος «Ἀκσάμ». Ὁ ἰατρὸς κ. Ἐλ. Δανιηλίδης, Διευθυντὴς τῶν Νοσοκομείων Βαλουκλῆ.

— Τῇ 9ῃ οἱ ἰατροὶ κ. κ. Ἀθ. Κουκούλης, Κ. Αἰμιλιάδης, Π. Κόντης, Ἀθ. Καραθανασίου καὶ ὁ κ. Θ. Καρακάσογλου.

— Τῇ 10ῃ αἱ Ἐφοροεπιτροπαὶ τῶν Κοινοτήτων Κοντοσκαλίου, Τζιβαλίου καὶ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων. Ὁ Ἄρχων Μ. Πρωτέκδικος κ. Συμ. Βαλλιᾶς. Ὁ κ. Ἀλῆ Τουρχάν, Πρόεδρος τοῦ ἐν Σαρῆγερ τμήματος τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Ὁ κ. Ζιλμπέρτο Πρίμι, ἀνταποκριτὴς τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Λωζάννης» καὶ ὁ κ. Πρ. Φράγκος, δικηγόρος.

— Τῇ 11ῃ ὁ Ἄρχων Μ. Λογοθέτης κ. Κ. Γκιώκας. Οἱ παρεπιδημοῦντες ἐνταῦθα κ. κ. Κωνσταντόπουλος, Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Α. Καραντούνας, τμηματάρχης τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βοσνιάκου, ἐμπορικοῦ Ἀκολούθου τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

— Τῇ 13ῃ ὁ κ. Ἔβερτ Γκρίζ, Διευθυντὴς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου καὶ ὁ κ. Λίμαν Μὰκ Γκάλη, Διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Βιβλικῆς Ἑταιρίας.

— Τῇ 14ῃ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσεως Τούρκων Φοιτητῶν. Ἡ κ. Α. Σταματιάδου, διδασκάλισσα τῆς Σχολῆς Ταρσῆς Βαρείδου καὶ ὁ κ. Ἰ. Καζακίας, Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν «Φίλων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς».

— Τῇ 15ῃ ὁ Βουλευτὴς Σταμποὺλ κ. Φακατσέλης. Τὰ Δ. Συμβούλια τοῦ Μορφωτικοῦ Συνδέσμου Φαναρίου, τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Συνδέσμου Σταμποὺλ καὶ τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων Τεκφοὺρ Σαραΐου καὶ Ἁγίου Νικολάου Ὑψωμαθείων.

— Τῇ 17ῃ ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Αἰγύπτου κ. Ἀμπδὲλ Χαμὶτ Νασεχζαδέ. Ὁ κ. Κ. Λάσκαρης καὶ ἡ Δὶς Θ. Σαββίδου.

— Τῇ 18ῃ ὁ Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχ. Μόσχος καὶ ὁ Ἰ. Χατζηϊωάννου ἐξ Ἀθηνῶν.

— Τῇ 20ῇ ὁ κ. Ἰλχαμῆ Σαντζάρ, Πρόεδρος τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος τοῦ νομοῦ Σταμποὺλ μετὰ τοῦ κ. Σιδκῆ Οὐλουσοῦ, δημοσιογράφου.

— Τῇ 22ᾳ ὁ Γ. Χατζηαποστόλου ἐξ Ἀθηνῶν, ἡ κ. Π. Σγουρδαίου μετὰ τῆς κ. Λ. Σπυρίδωνος, Προέδρου τοῦ Συνδέσμου Ἀποφοίτων Ζαππείου καὶ ὁ κ. Μ. Ἀναγνωστόπουλος, ἀρχειοφύλαξ τοῦ ἐνταῦθα Ἑλληνικοῦ Προξενείου.

— Τῇ 27ῃ τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Ἀποφοίτων Ζαππείου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη καθ' ὅλον τὸν μῆνα καὶ πλείστους ἐκ τῶν Χριστιανῶν, δι' ἰδιωτικὰς αὐτῶν ὑποθέσεις.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΟΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.

Ἅγιον Ὄρος.

— Ἡ Ἱερὰ Κοινότης Ἁγίου Ὄρους διεβίβασε τῇ Ἐκκλησίᾳ γράμματα τῶν ἱ. Μονῶν Καρακάλλου, Ξενοφῶντος καὶ Κωνσταμονίτου, ὑποβαλλουσῶν τὰς γενομένας ἐκλογὰς καὶ ἐγκαθιδρύσεις ἐν αὐταῖς νέων Ἡγουμένων.

Μετ' ἐξέτασιν ὑπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἐπιτροπῆς τῶν ὡς ἄνω ἐκλογῶν καὶ εἰσήγησιν αὐτῆς ἐγένοντο καὶ ἀπεστάλησαν ταῖς ἱ. Μοναῖς τὰ νενομισμένα ἀποκαταστατικὰ ἡγουμενικὰ γράμματα.

— Ἡ ἐπὶ τῆς διαφωτίσεως τῶν Ζηλωτῶν καὶ Καβιωτῶν Ἐπιτροπὴ διὰ γράμματος ὑπέβαλε τὴν παραίτησιν αὐτῆς λόγῳ τῶν δυσκολιῶν ἃς συναντᾷ ἐν τῇ διεκπεραιώσει τοῦ ὑπὸ τῆς Διπλῆς Ἱερᾶς Συνάξεως, Προεδρευομένης ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου.

Τῆς ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν παρεπέμφθη τὸ γράμμα πρὸς μελέτην, ἀποφηναμένης ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν Ζηλωτῶν καὶ Καβιωτῶν Ἐπιτροπή, συσταθεῖσα ὑπὸ τῆς Διπλῆς Ἱερᾶς Συνάξεως πρὸς θεραπείαν μιᾶς πανθομολογουμένης ἀνάγκης πνευματικῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ ἱ. Τόπου, συνεργαζομένη μετὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἀνέπτυξεν ἄχρι τοῦδε σημαντικὴν δρᾶσιν διὰ τῆς παρακολουθήσεως πάσης ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ζηλωτικῆς κινήσεως καὶ εἰσηγησαμένης ὅπως μὴ γένηται δεκτὴ ἡ ὑποβληθεῖσα παραίτησις αὐτῆς, ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐνετάλη ἡ Ἐπιτροπὴ ἵνα συνεχίσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ συναντίληψιν τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος.

— Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος διεβιβάσθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔκθεσις τοῦ ἐν ἔτει 1947 διορισθέντος ὑπὸ τῆς Διπλῆς Ἱερᾶς Συνάξεως ὡς Ἐξάρχου ἐπὶ ἓν ἑξάμηνον ἐν τῇ ἱ. Μονῇ Παντοκράτορος Γέροντος Παντελεήμονος Φιλοθεΐτου.

Ἡ Α. Ὁσιολογιότης διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς ταύτης ὑποβάλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ λεπτομερείας περὶ τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν καὶ ἄλλων προβλημάτων, ἅτινα συνήντησεν ἐν τῇ ἱ. Μονῇ καὶ ἀναφέρει ὅτι διὰ τῆς προθύμου συναντιλήψεως τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς ἐτακτοποιήθησαν ὅλα τὰ ζητήματα αὐτῆς καὶ δή: ἐπῆλθε μεταρρύθμισις εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν συγκροτούντων τὴν ἱ. Σύναξιν ἀδελφῶν, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἐπιτρόπων ὑποβιβασθέντος εἰς ἕξ, διευθετήθησαν ζητήματα ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ πειθαρχίας καὶ ἀνωρθώθησαν τὰ οἰκονομικὰ τῆς Μονῆς.

Διὰ σεπτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων ἐξεφράσθησαν τῷ μὲν Γέροντι Παντελεήμονι Φιλοθεΐτῃ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς καὶ τὰς ἐν τῇ ἱ. Μονῇ Παντοκράτορος μεγάλας αὐτοῦ ὑπηρεσίας, τῇ δὲ ἱ. Μονῇ Παντοκράτορος ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν τῷ ὡς ἄνω Ἐξάρχῳ συνεργασίαν διὰ τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἀνόρθωσιν τῆς ἱ. Μονῆς

καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγῆς τῶν κατ' αὐτήν.

— Αἰτήσει τοῦ ἐκ τῶν προλυτῶν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλης κ. Στὶγκ Ροῦδμπεργκ παρεσχέθη αὐτῷ ἡ ἄδεια ἵνα κατὰ μῆνα Μάρτιον ἢ Ἀπρίλιον ἐπισκεφθῇ τὰς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱ. Μονὰς καὶ τὴν ἐν Πάτμῳ ἱ. Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου χάριν μελετῶν.

Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Μελετηθέντων ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἐπιτροπῶν πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἐξαρχικῶς ἀποσταλέντος εἰς Πάτμον Σεβ. Μητροπολίτου Κώου κ. Ἐμμανουήλ, θιγομένων, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν γένει ζωὴν τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου σημείων καὶ ὑποβληθεισῶν ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων ἐμπεριστατωμένων ἐκθέσεων, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος προῆλθεν εἰς τὰς προσηκούσας ἐπ' αὐτῶν ἀποφάσεις, ἃς καὶ διὰ γραμμάτων ἀνεκοινώσατο τῷ Ἡγουμενοσυμβουλίῳ τῆς Μονῆς καὶ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Κώου κ. Ἐμμανουήλ.

Ἡ σημαντικωτέρα τῶν ἀποφάσεων τούτων ἦτο ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ μᾶλλον πρὸς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν συνᾴδοντος καὶ ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μονῆς Ὁσίου Χριστοδούλου καθιερωθέντος κοινοβιακοῦ συστήματος ἀντὶ τοῦ μεταγενεστέρως ἐπικρατήσαντος ἰδιορρύθμου ἐν αὐτῇ συστήματος. Ληφθέντος ὑπ' ὄψιν τοῦ σημείου ὅτι ἡ ἱ. Μονὴ ἀνακαταρτίζει τὸν ἐσωτερικὸν αὐτῆς Κανονισμὸν ἀνεκοινώθη ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις τῷ Ἡγουμενοσυμβουλίῳ, εἰς ὃ συνεστήθη ὅπως τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔχον ὑπ' ὄψει χωρήσῃ ἐπὶ τὸ ἔργον τοῦ ἀνακαταρτισμοῦ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μονῆς Κανονισμοῦ.

Ὡσαύτως ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἀφορῶσαι α) εἰς τὴν ἀρτιωτέραν ὀργάνωσιν τοῦ Γυναικείου τῆς Μονῆς Καθίσματος «ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου», ἐν ᾧ ἡ σημαντικὴν δρᾶσιν ἀναπτύξασα γυναικεία Ἀδελφότης «τῆς Μητρὸς τοῦ Ἠγαπημένου», ἐγκριθέντος ὅπως τὸ Κάθισμα τοῦτο ἀνυψωθῇ εἰς αὐτοτελῆ καὶ αὐτόνομον Σταυροπηγιακὴν Ἱερὰν Μονήν, β) εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πνευματικῆς τῆς Μονῆς δράσεως ἐγκριθέντος ἵνα ἐν τῷ ἀνακαταρτιζομένῳ νῦν ἐσωτερικῷ Κανονισμῷ προστεθῶσι τὰ ἀπαραίτητα πρὸς τοῦτο ἄρθρα καὶ γ) εἰς τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν τῆς ἱ. Μονῆς ἀνασυγκρότησιν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐνεκρίθη ὅπως ἐκφρασθῇ τοῖς πατράσι τῆς Μονῆς ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας ἐφ' οἷς κατὰ τὰ ἔτη τῆς μακρᾶς ξενικῆς κατοχῆς εἰργάσαντο πρὸς διατήρησιν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ ἀκεραίας τῆς Μοναστηριακῆς καὶ περιουσιακῆς τῆς Μονῆς καταστάσεως.

Πατμιὰς Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κώου, συνῳδὰ τῇ ἀνατεθείσῃ αὐτῷ ἐντολῇ, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔκθεσιν περὶ τῆς Πατμιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, δι' ἧς παρέχει πληροφορίας περὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς Σχολῆς, τῆς παρούσης καταστάσεως καὶ τῶν ἐν γένει προβλημάτων αὐτῆς.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη παρεπέμφθη τῇ Ἐφορείᾳ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ

῾Ο Μακ. Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας κ. ᾿Αλέξιος διὰ γράμματος αὐτοῦ, ἀνακοινούμενος ὅτι τὸ μηνολόγιον τῆς ῾Αγιωτάτης ᾿Εκκλησίας τῆς Ρωσσίας δὲν περιλαμβάνει τὰ ὀνόματα τῶν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κανονισθέντων ῾Αγίων μετὰ τὸ 1054, ἐξῃτήσατο ὅπως ἀποσταλῇ αὐτῷ κατάλογος πάντων τῶν ὑπὸ τῆς Μητρὸς ᾿Εκκλησίας κεκανονισμένων ἀπ᾿ ἀρχῆς μέχρι σήμερον ῾Αγίων, μετὰ ὑποδείξεως τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀσκήσεως, τοῦ ἔτους τῆς τελευτῆς αὐτῶν, τῆς ἡμέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης αὐτῶν, καθὼς καὶ τοῦ τροπαρίου τοῦ συντεθέντος πρὸς τιμὴν αὐτῶν.

Τὸ γράμμα τοῦτο, ἀναγνωσθὲν συνοδικῶς, παρεπέμφθη τῇ Κανονικῇ ᾿Επιτροπῇ πρὸς μελέτην καὶ εἰσήγησιν.

ORTODOKSİA — Ahlâkî ve Dinî Resale

İmtiyaz sahibi ve Umum neşriyat Müdürü : ADALAR MİTROPOLİTİ DOROTEOS YEORGİADİS

Mahal İdare: Büyükada, Kanarya sok., No. 16, İstanbul.

Basıldığı yer ve tarih : Çituri Biraderler, 20 Nisan 1950.